

CITES SÖZLEŞMESİ NEDİR?

(The Convention on International Trade In Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

“Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme” dir.

CITES Sözleşmesi, yabani hayvan ve bitki türlerinin canlı ve ölü örnekleri ile bunların kolayca tanınabilen parçaları ile türevlerinin sözleşmeye taraf ülkeler arasındaki ithalatını, ihracatını, reeksportunu ve denizden girişini kısacası uluslararası ticaretini; temeli izin ve belgelere dayanan ve ancak sözleşmede belirtilen bazı şartların yerine getirilmesi halinde bu izin ve belgelerin verilmesini öngören uluslararası bir düzenlemedir.

CITES Belgesi ise yönetmeliğin I, II ve III sayılı listelerinde yer alan bir türe ait örneğin ihracat, ithalat, yeniden ihracatı ve denizden girişinde, yönetim mercileri tarafından düzenlenen, bu kapsamda yapılan işlemler sırasında taraf devletlerin yönetim mercileri ve gümrük idarelerince aranan, sözleşme hükümlerine uygun formatta düzenlenen formdur.

Ticaretlerinin düzenlenmesi farklı derecede bulunan yabani hayvan ve bitki türleri, üç ayrı ek liste olarak belirlenmiştir. Buna göre ek listelerden,

- EK-1 listesi nesilleri tükenme tehdidi ile karşı karşıya bulunan ve bu nedenle örneklerinin ticaretinin sıkı mevzuata tabi tutulması ve bu ticarete sadece istisnai durumlarda izin verilmesi zorunlu olan türleri içerir.
- EK-2 listesi nesilleri mutlak olarak tükenme tehdidiyle karşı karşıya olmamakla birlikte, nesillerinin devamıyla bağdaşmayan kullanımları önlemek amacıyla ticaretleri belirli esaslara bağlanan türleri içerir.
- EK-3 listesi ise herhangi bir taraf ülkenin kendi yetki alanı içinde düzenlenmeye tabi tuttuğu ve aşırı kullanımını önlemek veya kısıtlamak amacıyla ticaretinin denetime alınmasında diğer taraflar ile iş birliğine ihtiyaç duyduğunu belirttiği bütün türleri kapsar.

CITES Uygulama Yönetmeliği'ne göre CITES belgelerinde yer alan türler için izin ve belgelerin düzenlenmesi konusunda yönetim mercileri aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

- Orman ve Su İşleri Bakanlığı: Kuşlar, deniz memelileri hariç memeliler, sürüngenler, iki yaşamlılar (hem suda hem karada yaşayan), eklem bacaklılar, **orman ürünleri** ve mevcut mevzuatla Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevleri dışında kalan türler,

NOT: “Orman ürünleri” için CITES izin belgesi düzenleme konusu Bakanlığımızın 14.09.2007 tarih ve 01 sayılı olurları ile Orman Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı: Karasal omurgasızlar, yumuşakçalar, denizlerde ve iç sularda bulunan bitkiler de dâhil su ürünleri ile bunların yumurtaları, deniz memelileri, tüm canlı bitkiler
- Yönetim mercilerine izin ve belgelerin düzenlenmesi ve sözleşmede belirtilen tavsiyeleri yapacak bilimsel mercii ise TÜBİTAK olarak tespit edilmiştir.